

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ
РЕПУБЛИЧКИ ПЕДАГОШКИ ЗАВОД

Милоша Обилића 39 Бањалука, Тел/факс 051/430-110, 430-100; e-mail: pedagogski.zavod@rpz-rs.org

Инспектори – просвјетни савјетници за разредну наставу,
Душан Пралица и Милица Тителски
Датум: 06.09. 2013.година

АНАЛИЗА-ИЗВЈЕШТАЈ О РЕАЛИЗОВАНОМ ГРУПНО САВЈЕТОДАВНО – ИНСТРУКТИВНОМ
РАДУ СА НАСТАВНИЦИМА РАЗРЕДНЕ НАСТАВЕ

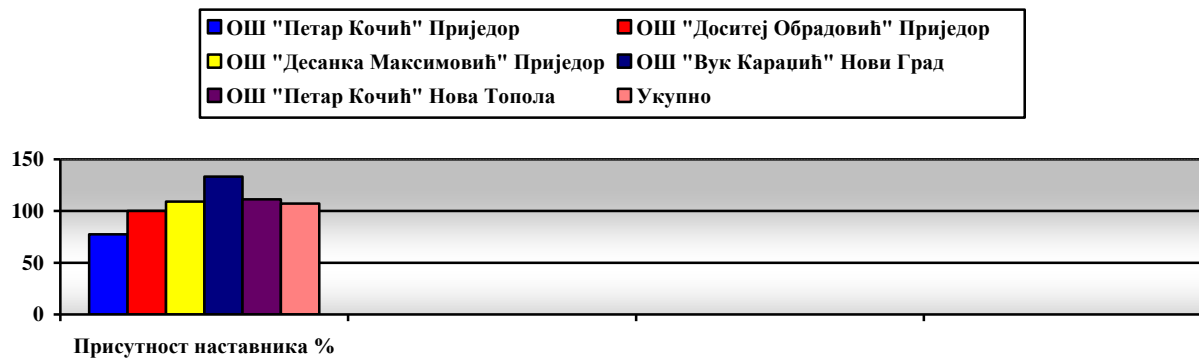
Групни савјетодавно-инструктивни рад са наставницима разредне наставе у виду једно-дневних савјетовања, реализован је у складу са Програмом рада Републичког педагошког завода и Програмом рада инспектора-просвјетног савјетника за разредну наставу, Душана Пралице и Милице Тителски. Савјетовања су одржана од 20.08.-26.08. 2013.године за пет група наставника основних школа Републике Српске. Реализација савјетовања одвијала се радним данима на пунктовима у Приједору, Новом Граду и Новој Тополи. Циљна група били су наставници разредне наставе регије Приједор, који реализују наставу у комбинованим одјељењима. Савјетовања су реализована непосредним путем за пет група наставника разредне наставе. Савјетовањем су били обухваћени наставници разредне наставе из 27 основних школа. Од планираног броја (163 наставника), савјетовању је присуствовало 175 наставника или 107,36 %. Преглед броја учесника по групама и пунктовима дат је у табели бр.1.

Табела бр.1.

Р. Б.	Датум	Вријеме	Школа-домаћин савјетовања	Учесници савјетовања из школа са општина	Број наставника учесника		
					Планирано	Присутно	%
1.	20.08.2013.	09,00-13,00h	ПРИЈЕДОР ОШ „Петар Кочић“	ПРИЈЕДОР	31	24	77,41
2.	21.08.2013.	09,00-13,00h	ПРИЈЕДОР ОШ „Доситеј Обрадовић“	ПРИЈЕДОР	33	33	100
3.	22.08.2013.	09,00-13,00h	ПРИЈЕДОР ОШ „Десанка Максимовић“	ПРИЈЕДОР	33	36	109,09
4.	23.08.2013.	09,00-13,00h	НОВИ ГРАД ОШ „Вук Караџић“	НОВИ ГРАД	39	52	133,33

5.	26.08.2013.	09,00-13,00h	НОВА ТОПОЛА ОШ „Петар Кочић“	НОВА ТОПОЛА	27	30	111,11
УКУПНО:					163	175	107,36

Графикон бр.1. Преглед присутности наставника

На претходно одржаном савјетовању, у августу 2012. године, наставници су предложили да једна од тема наредних савјетовања буде „Рад у комбинованом одјељењу“. Сходно томе одабрана је и припремљена тема овогодишњег савјетовања за наставнике разредне наставе - „Савремена настава у комбинованом одјељењу“.

Дневни ред савјетовања:

Програм рада:

1. Савремени систем образовања – комбинована одјељења
2. Анализа организације рада и остварених резултата учења у комбинованим одјељењима основних школа регије Приједор
3. Дидактичко - методичке специфичности рада у комбинованом одјељењу
4. Иновирање рада у комбинованом одјељењу
5. Радионица

Одабир стручно педагошке теме савјетовања утврђен је на основу приједлога и интересовања наставника разредне наставе током претходног савјетовања, као и на основу увида у рад наставника од стране инспектора-просвјетних савјетника за разредну наставу са циљем поспјешивања креативности и одговорности наставника који реализују наставу у комбинованим одјељењима, ради унапређења и иновирања рада, савладавања учених потешкоћа у раду у комбинованом одјељењу, истицања предности овог облика наставе, ради што успјешнијег остварења циља и планираних исхода учења. У току савјетовања наставницима су предочене могућности које нуди савремени систем образовања, упознати су са оствареним резултатима учења у комбинованим одјељењима основних школа регије Приједор, упознати су са специфичностима, недостацима, као и предностима рада у комбинованом одјељењу и могућностима иновирања.

Запажања о реализацији савјетовања

У складу са планираним програмом ток савјетовања је био подијељен на пет цјелина. Као полазна основа сагледавања тренутног стања реализације васпитно- образовног процеса у комбинованим одјељењима – извршено је анкетање учесника савјетовања са циљем упоређивања ставова наставника са мишљењем инспектора- просвјетних савјетника на основу непосредних индивидуалних

увида у реализацију наставе у комбинованим одјељењима. Мишљења наставника односила су се на услове рада, личне компетенције за овај вид рада, организацију наставног процеса, те начине планирања и припремања наставника. Учесницима савјетовања је указано на изазове које пружа савремена настава у комбинованим одјељењима. Наставници су упознати са организацијом рада и постигнутим резултатима учења у комбинованим одјељењима основних школа регије Приједор. Предоченом анализом истакнуте су уочене потешкоће са којима се наставници сусрећу у раду. Упоредјујући резултате ученика у комбинованим одјељењима са резултатима ученика у „чистим“ одјељењима, констатован је осјетно слабији резултат и нижи ниво постигнућа код ученика који наставу похађају у комбинованим одјељењима. Разлог за то можемо тражити у уоченим проблемима и потешкоћама реализације наставе у комбинованим одјељењима. Једну од потешкоћа представља израда распореда часова за комбинована одјељења, нарочито тамо гдје се комбинује рад са ученицима првог разреда. Вођење педагошке документације за рад у комбинованом одјељењу је знатно захтјевније. Релативно мали проценат наставника упознат је са савременим стручно-теоријским препорукама за рад у комбинованом одјељењу и они конкретне проблеме са којима се сусрећу рјешавају интуитивно. Наставници су у директној комуникацији изнели потешкоће са којима се они сусрећу приликом организације и рада у својим школама. Поред захтевнијег вођења педагошке документације, наставници који раде у комбинованим одјељењима претежно имају лошију материјалну техничку основу за рад, која је један од услова за савремен рад, што директно утиче и на квалитет наставе. Треба нагласити да се материјални услови рада од школе до школе разликују. У малом броју постоје и подручна одјељења која су изузетно добро опремљена и гдје су услови рада задовољавајући. Сложеност рада у комбинованом одјељењу најизраженија је у неподељеним школама. Рад у комбинованом одјељењу је сложен облик рада те је у даљем току савјетовања урађен осврт на дидактичко- методичке специфичности овог облика рада. Како су учесници савјетовања претежно наставници са мало радног искуства и још свежим теоријским знањима стеченим на факултетима, овај дио савјетовања предвиђен је као припрема за каснију радионичку активност. У току савјетовања кроз непосредну комуникацију са учесницима, дошли смо до сазнања да васпитно-образовни процес у комбинованом одјељењу реализују махом млади наставници, са мало радног искуства за овак облик рада. Они су своје компетенције за рад у комбинованом одјељењу стицали углавном индивидуалним стручним усавршавањем. Специфичности рада, интересовање и потребе школске праксе, стављају рад у комбинованом одјељењу у позицију изазова са којим се морамо суочити, што захтјева много више заједничке пажње. Рад у комбинованим одјељењима је веома сложен и традиционални организациони облици рада у комбинованом одјељењу, не пружа максималне могућности за остварење предвиђених исхода учења. Ради постизање оптималних резултата у реализацији циљева и задатака неопходно је осавремењивање организације васпитно- образовног рада у комбинованом одјељењу. Наставници су упознати са појединим иновацијама из области педагошких теорија, стратегија и модела учења, метода и техника рада, које омогућавају успјешније остваривање циљева, задатака и планираних исхода учења датих у Наставном плану и програму. Свакако да иновирање рада у комбинованим одјељењима је условљено низом фактора као што су материјално – техничке могућности, интересовање ученика и саме компетенције наставника.

Радионичким радом учесници су радом у групи, кроз међусобну интеракцију и размјену искуства изналазили могућности за интеграцију иновативних облика и модела рада са традиционалним. Циљ ове радионице је био оспособљавање наставника да интеграцијом иновативних и традиционалних облика и метода рада, свој рад у комбинованом одјељењу учине продуктивнијим. Приликом презентације групно урађених иновативних припрема за час у комбинованом одјељењу, наставници су истицали предности које носи та иновација у односу на досадашњи начин рада, као и могуће потешкоће у реализовању ових идејних рјешења.

У току савјетовања наставници су показали веома одговоран однос према раду, креативност и жељу за даљим стручним усавршавањем, ради остваривања што бољих резултата у раду.

КВАНТИТАТИВНА И КВАЛИТАТИВНА АНАЛИЗА САВЈЕТОВАЊА

Наставници су веома одговорно извршили евалуацију попуњавањем понуђеног упитника за евалуацију савјетовања. На основу резултата добијених анкетањем присутних наставника, може се закључити:

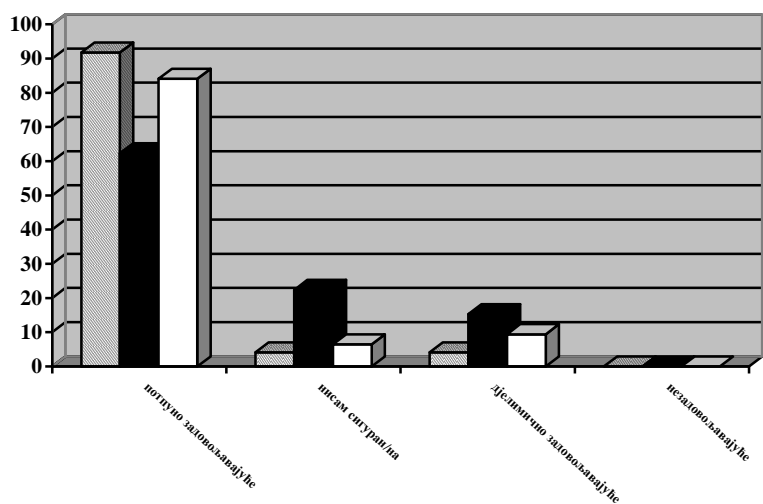
Прва тематска цјелина упитника односила се на питања везана за стручну тему савјетовања. Из табеле бр.2 и графикана бр. 2, видљиво је да од 170 наставника колико их је попунило евалуативни листић, њих 156 (или 91,76%) се сложило да је садржај стручне теме потпуно задовољавајући, 7 наставника (или 4,11%) се изјаснило да није сигурно у адекватан одабир садржаја стручне теме, док је 7 наставника (или 4,11%) дјелимично задовољно стручном темом. Сагледавајући могућност примјене у пракси 106 наставника (или 62,35%) изјаснило се да је потпуно задовољно могућношћу примјене у пракси, а 38 наставника (или 22,35%) изјаснило је став да није сигурно колико је ова тема примјенљива у пракси, док је 26 наставника (или 15,29%) дјелимично задовољно могућношћу примјене у пракси. Процењујући начин презентовања стручне теме 143 наставника (или 84,11%) у потпуности је задовољно начином презентације, а 11 наставника (или 6,47%) није сигурно колико је начин презентације био адекватан, док је 16 наставника (или 9,41%) дјелимично задовољно начином презентације стручне теме. Ни један наставник није изразио незадовољавајући став по питању стручне теме.

Табела бр.2 –Квантитативна анализа упитника за евалуацију – СТРУЧНА ТЕМА

СТРУЧНА ТЕМА								
	потпуно задовољавајуће		нисам сигуран/а		дјелимично задовољавајуће		незадовољавајуће	
	број	%	број	%	број	%	број	%
Садржај стручне теме	156	91,76	7	4,11	7	4,11	0	-
Могућност примјене у пракси	106	62,35	38	22,35	26	15,29	0	-
Начин презентације стручне теме	143	84,11	11	6,47	16	9,41	0	-

Графикон 2. Приказ квантитативне анализе упитника за евалуацију – СТРУЧНА ТЕМА

■ Садржај стручне теме ■ Могућност примјене у пракси □ Начин презентације

Из графикана број 2, можемо сагледати да су наставници великом већином стручну тему на савјетовању сагледали као потпуно задовољавајућу.

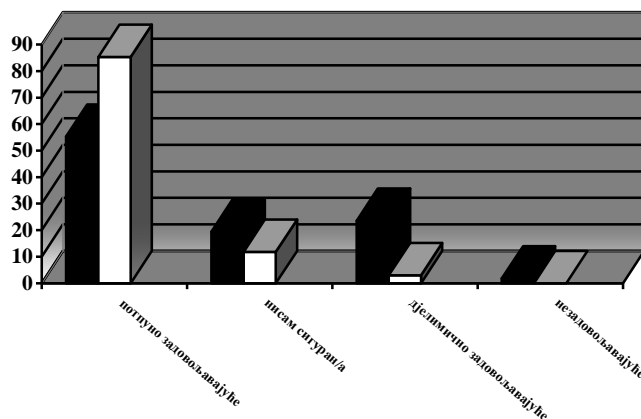
Друга тематска цјелина упитника односила се на питања везана за дневни ред савјетовања. Из табеле бр. 3 и графикана бр. 3, евидентно је да од 170 наставника који су попунили анкетни листић, 94 наставника (55,29%) је потпуно задовољно пруженим новим информацијама у контексту проширења знања, 33 наставника (или 19,41%) није сигурно колико су пружене информације прошириле њихово сазнање, 40 наставника (или 23,52%) дјелимично је задовољно информацијама које су у контексту проширења знања, док су 3 наставника (или 1,76%) незадовољна новим информацијама у контексту проширења знања, јер су та знања имали и до сада.

Везано за значај теме и питања о којима се разговарало за будући васпитно-образовни рад, 145 наставника (или 85,29%) се изјаснило да је значај стручне теме потпуно задовољавајући и да је стручна тема побудила њихово интересовање, 20 наставника (или 11,76%) није сигурно колико су ова тема и питања значајни за њихов будући васпитно- образовни рад, док је свега 5 наставника (или 2,94%) дјелимично задовољно значајем ове теме за њихов будући рад. Ни један наставник није изнео негативан став везано за значај ове теме за будући рад, што нам говори да су наставници веома свјесни тренутног стања наставног рада у комбинованим одјељењима и спремни су да свој рад у комбинованом одјељењу унаприједи.

ДНЕВНИ РЕД САВЈЕТОВАЊА								
	потпуно задовољавајуће		нисам сигуран/а		дјелимично задовољавајуће		незадовољавајуће	
	број	%	број	%	број	%	број	%
Нове информације у контексту проширења знања	94	55,29	33	19,41	40	23,52	3	1,76
Значај тема и питања о којима се разговарало за будући васпитно образовни рад	145	85,29	20	11,76	5	2,94	0	-

Графикон 2. Приказ квантитативне анализе упитника за евалуацију – ДНЕВНИ РЕД САВЈЕТОВАЊА

- Нове информације у контексту проширења знања
- Значај тема и питања о којима се разговарало за будући васпитно образовни рад

Трећа тематска цјелина евалуативног упитника, односила се на питања везана за организацију савјетовања и квалитет презентовања стручне теме. Анализом добивених података дошли смо до сазнања да је од 170 анкетираних наставника, њих 91 (или 53,52%) било у потпуности задовољно дужином трајања савјетовања, 33 наставника (или 22,94%) дјелимично је задовољно дужином трајања савјетовања, док је 7 наставника (4,11%) није задовољно дужином трајања савјетовања. Посматрајући услове реализације савјетовања 122 наставника (или 71,76%) се изјаснио да је у потпуности задовољан условима у којима се савјетовање одржавало, 24 наставника (или 14,11%) није сигурно колико су услови у којима се радило били задовољавајући, 23 наставника (или 13,52%) дјелично је задовољно условима реализације савјетовања, док је један наставник (или 0,58%) изрази незадовољавајући став о условима реализације савјетовања.

Узимајући у обзир комуникацију међу учесницима током савјетовања, од 170 наставника, чак 127 наставника (или 74,70%) је навело да је у потпуности задовољно међусобном комуникацијом учесника током савјетовања, 18 наставника (или 10,58%) није сигурно колико је међусобна комуникација успјешно остварена, 23 наставника (или 13,52%) дјелимично је задовољно међусобном

комуникацијом учесника, док су 2 наставника (или 1,17%) изразила незадовољство међусобном комуникацијом учесника.

Анализирајући добивене податке, дошли смо до сазнања да је од 170 наставника, њих 115 (или 67,64%) у потпуности задовољно активношћу учесника на савјетовању, 28 наставника (16,47%) није сигурно колико је активност учесника била задовољавајућа, 25 наставника (или 14,70%) дјелимично је задовољно активношћу наставника током савјетовања, док су 2 наставника (или 1,17%) изразила незадовољство активношћу учесника на савјетовању.

Посматрајући јасноћу презентације инспектора - просвјетног савјетника од 170 наставника, 163 наставника (или 95,88 %) је изразило потпуно задовољство јасноћом презентовања, 4 наставника (или 2,35%) није сигурно колико су инспектори – просвјетни савјетници јасно презентовали стручну тему, док су 3 наставника (или 1,76%) дјелимично задовољни јасноћом презентације инспектора – просвјетног савјетника. Ни један учесник није изнео незадовољавајући став везано за јасноћу презентовања.

Успјешност комуникације инспектора-просвјетног савјетника и учесника, наставници су процјенили на сљедећи начин: од 170 наставника, њих 149 (или 87,64%) се изјаснило да је у потпуности задовољно комуникацијом између инспектора- просвјетног савјетника и учесника савјетовања, 12 наставника (или 7,05%) није сигурно колико је комуникација између инспектора-просвјетног савјетника и учесника била задовољавајућа, док је 9 наставника (или 5,29%) изразило дјелимично задовољство комуникацијом инспектора- просвјетног савјетника и учесника. Ни један наставник није изразио незадовољство при процјени успјешности комуникације инспектора-просвјетног савјетника и учесника савјетовања.

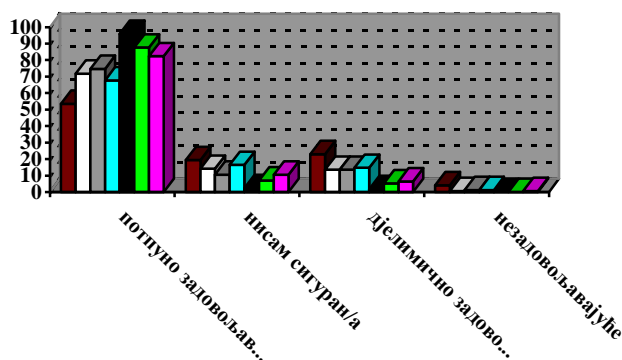
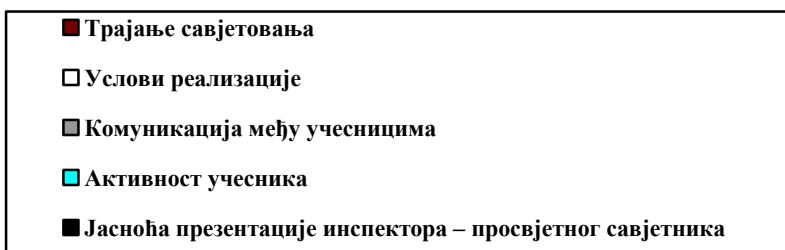
Као коначну оцјену успјешностиведеног групног савјетовања, наставници су дали своју процјену и општи утисак о савјетовању. Од 170 наставника, чак њих 140 (или 82,35%) је изразило потпуно задовољство учешћем у групно савјетодавно – инструктивном раду, 18 наставника (или 10,58%) није сигурно колико је савјетовање било успјешно, 11 наставника (или 6,47%) дјелимично је задовољно успјешношћу савјетовања, док је утисак једног наставника (или 0,58%) било незадовољавајући.

Табела бр.4 –Квантитативна анализа упитника за евалуацију – ОРГАНИЗАЦИЈА САВЈЕТОВАЊА

ОРГАНИЗАЦИЈА САВЈЕТОВАЊА								
	потпуно задовољавајуће		нисам сигуран/а		дјелимично задовољавајуће		незадовољавајуће	
	број	%	број	%	број	%	број	%
Трајање савјетовања	91	53,52	33	19,41	39	22,94	7	4,11
Услови реализације	122	71,76	24	14,11	23	13,52	1	0,58
Комуникација међу учесницима	127	74,70	18	10,58	23	13,52	2	1,17
Активност учесника	115	67,64	28	16,47	25	14,70	2	1,17
Јасноћа презентације инспектора – просвјетног савјетника	163	95,88	4	2,35	3	1,76	0	-

Комуникација између инспектора-просвјетног савјетника и учесника	149	87,64	12	7,05	9	5,29	0	-
Општи утисак о савјетовању	140	82,35	18	10,58	11	6,47	1	0,58

Графикон 3. Приказ квантитативне анализе упитника за евалуацију – ОРГАНИЗАЦИЈА САВЈЕТОВАЊА

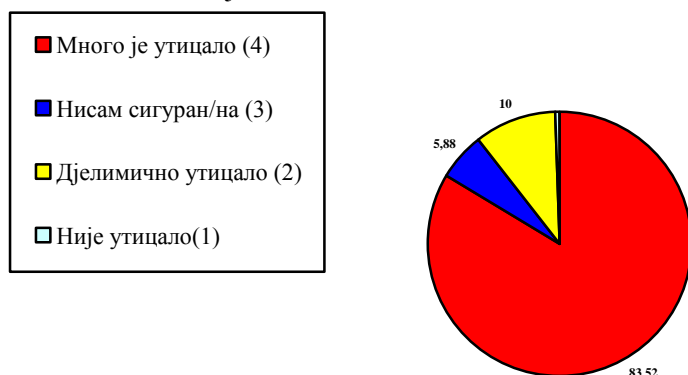

Процјењујући колико је ово савјетовање утицало на спремност и жељу за будуће учешће на оваквим савјетовањима, наставници су се изјаснили веома позитивно о будућој сарадњи. Од укупног броја наставника (170), 142 наставника (или 83,52 %) се изјаснило да је ово савјетовање у многоме утицало на спремност и жељу за будуће учешће на оваквим савјетовањима, 10 наставника (или 5,88%) није сигурно колико је ово савјетовање утицало на спремност и жељу за будуће учешће на оваквим савјетовањима, 17 наставника (или 10,00%) сматра да је ово савјетовање дјелимично утицало на њихову спремност да и даље учествују на оваквим савјетовањима, док се један наставник (или 0,58%) изјаснио да ово савјетовање није утицало на њихову спремност да убудуће учествују на оваквим савјетовањима.

Табела бр.5 –Квантитативна анализа упитника за евалуацију –Процјена спремности за учешће на оваквим савјетовањима

	Много је утицало (4)		Нисам сигуран/на (3)		Дјелимично утицало (2)		Није утицало (1)	
	број	%	број	%	број	%	број	%
Процјените на слједећој скали, колико је ово савјетовање утицало на вашу спремност/жељу да убудуће учествујете на оваквим савјетовањима	142	83,52	10	5,88	17	10,00	1	0,58

Графикон 4. Приказ квантитативне анализе упитника за евалуацију – Процјена спремности за учешће на оваквим савјетовањима

У коментарима наставници су навели појединости које су научили на овом савјетовању. Они су навели да су то углавном иновативне могућности рада у комбинованом одјељењу, израда распореда часова, писање припреме за час у комбинованом одјељењу, могућност хоризонталне и вертикалне интергације садржаја у раду, функционална смјена директног и индиректног рада.

Наставници су као приједлоге за наредна савјетовања додали да им је потребно још више примјера из практичног рада (писане припреме за рад у комбинованом одјељењу). Такође су навели да се приликом организације наредних савјетовања, још предвиди још више времена, нарочито за радионички рад и презентације. Такође сматрају да би савјетовање било још успјешније да је било мање учесника у групама. Многи од наставника су исказали жељу да присуствују огледним часовима у комбинованом одјељењу, те да је свака размјена искуства међу наставницима добро дошла. Уз пуно похвалних коментара и подстицаја за реализовано савјетовање, евидентни су коментари подршке, јер како они наводе непосредна савјетовања су веома поучна и корисна. Наставници су дали своје приједлоге за наредна савјетовања, сходно проблемима са којима се сусрећу у раду.

Предложене теме наставника за наредна савјетовања су:

- планирање, програмирање рада и 1. разреду и вредновање остварених резултата

- савјетовање за наставне предмете музичко и ликовно
- рад са надареним ученицима
- инклузија у разредној настави

ПРИЈЕДЛОЗИ ИНСПЕКТОРА- ПРОСВЈЕТНИХ САВЈЕТНИКА
ЗА ПОБОЉШАЊЕ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА

1. У току године организовати два групна савјетовања са интерактивним радионицама.
2. Пронаћи могућност да се у октобру 2013. године одржи групно савјетовање за наставнике који реализују наставу у 1. разреду.
3. Подстицати, мотивисати и анимирати наставнике који су у досадашњем раду имали успјешне резултате, да припреме и одрже огледни час у комбинованом одјељењу.